

Mnohé listy sú tematicky veľmi široké, zahŕňajú celú škálu Husserlových mysliteľských aktivít - Husserl v nich diskutuje s rôznymi vednými odbormi, umením a kultúrou.

Predstavovaná korešpondencia nám približuje Edmunda Husserla v prvom rade ako exaktného vedca zaujímajúceho sa nielen o iné školy na poli filozofie a iné vedné odbory, ale aj o ľudí jemu blízkych a o ich osudy. Približuje nám ho ako človeka otvoreného celej škále impulzov prinášaných každodenným životom.

Juraj Znášik

Mgr. Juraj Znášik
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

HUSSERL A INŠTITÚCIE

SCHUHMANN, K. (vyd. v spolupráci s E. SCHUHMANNNOVOU): *Edmund Husserl. Briefwechsel* (Korešpondencia). Zv. VIII: Institutionelle Schreiben. Dordrecht - Boston - Londýn, Kluwer Academic Publishers (Husserliana Dokumente III, 8), 1994, XIII+336 s.

Tento zväzok obsahuje Husserlovu korešpondenciu s rôznymi ustanovizňami, najmä akadémiami a školami, počnúc francúzskou Académie des Sciences Morales et Politiques, ktorej členom korešpondentom sa Husserl stal v r. 1932, teda v predvečer zmeny režimu v Nemecku. Francúzsko sa mu už však nepodarí navštíviť, po r. 1934 aj preto, lebo by nebol dostal obdobu nášho bývalého výstupného víza. A z dvoch listov z British Academy vidno, že sa Husserl stáva členom korešpondentom aj tejto ustanovizne.

V ďalšom liste sa Husserl vyjadruje k projektu Nemeckej akadémie (Akademie zur wissenschaftlichen Erforschung und zur Pflege des Deutschtum - Deutsche Akademie), ktorej sa stane členom, z ktorej však vystúpi po nástupe Hitlera k moci. Neplatí to pre Heidelberskú akadémiu vied, ktorej listom v r. 1934 ďakuje za blahoželanie k 75-tym narodeninám.

Jeden list od Aristotelian Society Husserla informuje o jeho členstve v tejto spoločnosti, zrejme v súvislosti s jeho londýnskymi prednáškami v r. 1922.

Na pozvanie Ethical Union v New Yorku zo septembra 1927 stať sa členom Výboru nadácie pre etické prednášky Husserl odpovie dlhším listom, vyjadrujúc ľútosť nad tým, že práce Výboru sa nemôže zúčastniť.

Koncom 30-tych rokov však Husserl neprijíma pozvania vzhľadom na pracovnú zaneprázdnenosť i na svoj vek ani na nemeckom území, nech ide o pozvanie Spoločnosti pre duchovnú výstavbu (Gesellschaft für geistige Aufbau) v Karlsruhe alebo Kantovu spoločnosť spolu s časopisom *Kant-Studien*. Pritom s týmito poslednými mal Husserl čulú výmenu listov v r. 1917-1929, keď sa stal čestným členom Kantovej spoločnosti.

České a slovenské filozofické publikum zaujme Husserlov list Fr. Jančíkovi z Klubu historického a štátovedného v Prostějove z r. 1936 v češtine. Ospravedlňujúc sa,

že svoje rodisko nemôže navštíviť pre pracovné zaneprázdnenie - pracoval na *Kríze* -, vyznáva v ňom najmä svoj obdiv k Masarykovi, "mentorovi a priateľovi." Pritom sa v tom čase zaoberal myšlienkou vrátiť sa do rodného kraja natrvalo.

Združenie seniorov Matematického spolku pri Berlínskej univerzite berie listom z júna 1920 na vedomie Husserlovo rozhodnutie z neho vystúpiť - členom je od r. 1878 - a ponúka mu naďalej členstvo bez platenia členského.

Husserlova korešpondencia s nadáciou pre nemeckú vedu (Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft) sa týka väčšinou odporúčaní, medzi nimi aj pre L. Landgrebeho, jeho dlhoročnú "vedeckú pomocnú silu", ktorý už preukázal "nepochybné vedecké nadanie".

V r. 1906 žiada generálny tajomník Francúzskej filozofickej spoločnosti (Société française de Philosophie) A. Lalande Husserla o pripomienky k pripravovanému slovníku vychádzajúcemu po častiach ako príloha Bulletinu spoločnosti.

V ďalšej korešpondencii, a to so Spoločnosťou pre filozofické štúdie (Société d'Etudes Philosophiques) v Marseille, ktorej predsedom bol Gaston Berger, jeden z prvých propagátorov Husserlovej fenomenológie vo Francúzsku, sa dozvedáme, že Husserl prijal ponuku stať sa členom korešpondentom tejto spoločnosti.

Pozvanie Domu pre vzdelávanie ľudu Uránia (Volksbildungshaus Urania) v Prahe v máji 1935 neprijme nielen preto, že do augusta toho roku musí čakať na výstupné vízum, ale aj pre obavu z politického zneužitia navrhovanej kultúrnofilozofickej témy. Preto prijme pozvanie Pražského filozofického krúžku v novembri 1935, majúc na oboch pražských univerzitách sériu prednášok, ktoré sa stanú jadrom jeho poslednej veľkej práce *Kríza európskych vied a transcendentálna fenomenológia*.

V jednom liste Vedeckej spoločnosti vo Freiburgu Husserl žiada v r. 1930 finančnú čiastku na odmenu pomocnej vedeckej sily, ktorou bol E. Fink.

Rok 1934 je rokom konania VIII. Medzinárodného filozofického kongresu v Prahe. Z tohto obdobia sa zachovali 2 Husserlove listy E. Rádlovi, ktorý ho požiadal o príspevok na tému *Aké je poslanie filozofie dnes?* Prvú verziu, ktorú mal na kongrese prečítať J. Patočka, Husserl však stiahne a nahradí ju dlhším textom, ktorý aj bude uverejnený v zborníku z kongresu.

Nasleduje dlhšia výmena listov medzi Husserlom a pruským ministerstvom školstva v r. 1893-1931. Je medzi nimi aj list (z októbra 1930), ktorým je Husserl požiadaný napísať odporúčanie pre E. Steinovú v súvislosti s jej pozvaním na Pruskú pedagogickú akadémiu.

Korešpondencia s Ministerstvom kultúry a školstva v Karlsruhe začína v r. 1916, keď je Husserl menovaný za profesora vo Freiburgu. Z tejto korešpondencie sa dozvedáme, ako prišiel Husserl k čestnému titulu "tajný dvorný radca" (*Geheimer Hofrat*). Stalo sa tak na základe menovania vtedajším pruským kráľom, ktorý mu tiež v apríli 1918 prepožičal Kríž za zásluhy počas 1. svetovej vojny - Husserl vtedy prednášal v rámci kurzov pre účastníkov vojny. V poslednej korešpondencii z apríla 1934 s týmto ministerstvom Husserl ďakuje za gratuláciu k 75-tym narodeninám (8. apríla 1934). Predtým mu mestská samospráva vo Freiburgu blahoželala k 70-inám.

Nasleduje krátka korešpondencia po jednom liste s univerzitami v Berlíne, Bonne a Brne (Masarykova univerzita). V tomto poslednom prípade (z r. 1935) píše dekanovi,

že pozvanie do Brna pri príležitosti prednáškového turné v Prahe nemôže prijať, ale v skorej budúcnosti to bude možné - počas pobytu v Prahe znova vážne uvažoval o emigrovaní do Česko-Slovenska.

Korešpondencia s Freiburgskou univerzitou sa začne prirodzene v r. 1916, keď na nej Husserl začne prednášať. Podstatnú časť tejto korešpondencie aj tvoria posudky dizertačných prác, ktorým venoval náležitú pozornosť, aj keď niektoré sú len niekoľkoriadkové.

Nasleduje úradná korešpondencia s Univerzitou v Göttingene, na ktorej Husserl pôsobil od r. 1901, pričom prvý uverejnený list sa datuje rokom 1907. Zaujmu 2 listy, jeden je Husserlov návrh odpovede (z r. 1915) za fakultu L. Nelsonovi, obvinenému z toho, že údajne vo svojich prednáškach ohováral vedenie nemeckej armády, a druhý týkajúci sa pripustenia žien k habilitácii - Husserl je, aj keď nie kategoricky, proti.

Nasleduje výmena troch listov s Filozofickou fakultou Univerzity v Halle, kde sa Husserl ako súkromný docent uchádza o habilitáciu prácou *O pojme čísla (Über den Begriff der Zahl*. In: *Psychologische Analysen*, Halle, 1887), ktorá sa stane 1. časťou *Filozofie aritmetiky*, a kde napíše *Logické skúmania (1900-1901)*.

Nasleduje korešpondencia v dvomi americkými univerzitami, Harvardovou a Univerzitou Južnej Kalifornie v Los Angeles. Ako posledný z tejto série je uverejnený Husserlov list z r. 1882 adresovaný Viedenskej univerzite, ktorý je vlastne žiadosťou o pripustenie k rigoróznym skúškam po napísaní dizertácie *Príspevky k teórii variačného kalkulu (Beiträge zur Theorie der Variationsrechnung)* s pripojeným životopisom.

Zväzok uzatvára korešpondencia so známymi vydavateľstvami (Alfred Kröner, Felix Meiner, Max Niemeyer, Verlag der Revista de Occidente, Ferdinand Schöningh, J. C. B. Mohr - Paul Siebeck) a s redakciami časopisov (*Kaizo*, *Philosophia*, *Theoria*, *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie*).

Jozef Sivák

Mgr. Jozef Sivák, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR